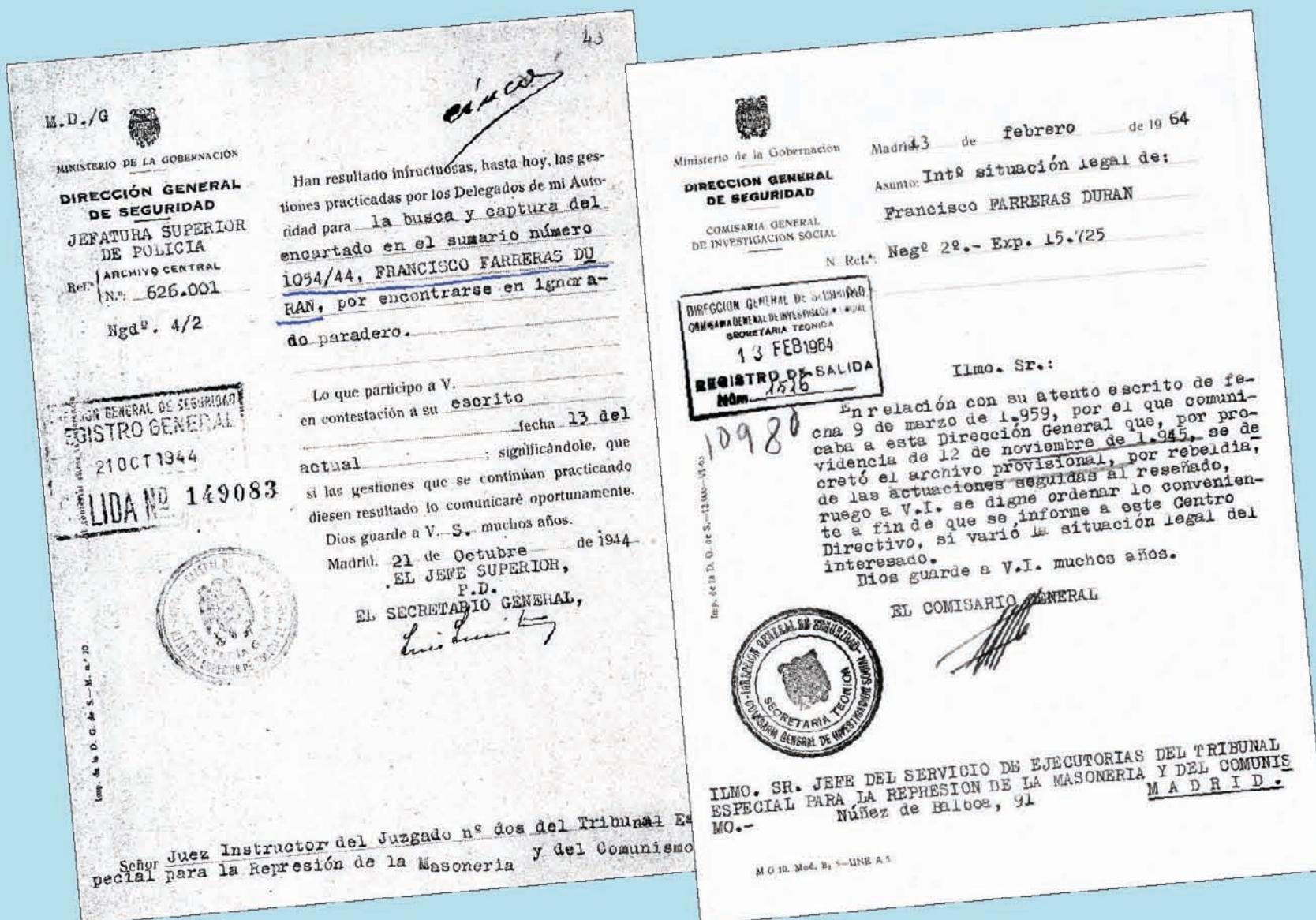

Autors: Joaquim Aloy i Bosch, Jordi Basiana i Obradors i Pere Gasol i Pujol. Col·laborador: Ramon Fons i Vilardell

20 ANYS DESPRÉS ENCARA EL BUSCAVEN. Aquests dos documents de l'Arxiu de Salamanca, que fan referència a Francesc Farreras i Duran, denoten clarament la repressió sistemàtica del règim franquista, ja que entre els dos papers de la Dirección General de Seguridad hi ha vint anys de diferència. En el document del 1944, la policia comunica al jutge del Tribunal Especial para la Represión de la Masonería y del Comunismo (TERMC) que "la busca y captura del encartado" ha resultat infructuosa (Farreras havia marxat a França el mateix 1939 i tres anys més tard s'embarcà cap a Mèxic). En l'altre document, datat el febrer del 1964, la policia demana al TERMC si ha variat la situació legal de l'encausat respecte a la darrera informació que decretava l'arxivament provisional del cas. Farreras i Duran era un periodista i polític manresà que dirigí el diari *El Pla de Bages* i el setmanari *Política*, fou militant d'Acció Catalana i més tard d'Esquerra Republicana de Catalunya, fou diputat per Manresa de la Diputació Provisional de la Generalitat, diputat al Parlament de Catalunya i secretari de la conselleria d'Agricultura de la Generalitat quan n'era titular Francesc Macià. A Mèxic, Francesc Farreras exercí del 1954 al 1980 el càrrec de president del Parlament de Catalunya a l'exili, fins que en constituir-se el nou Parlament hi va renunciar per garantir la continuïtat de les institucions nacionals catalanes. Morí a Mèxic l'any 1985.

LA REPRESSIÓ FRANQUISTA

Una repressió sistemàtica i generalitzada

La victòria de l'exèrcit franquista posà fi a l'etapa republicana que s'havia iniciat de manera esperançadora per a una bona part de la societat catalana. Les llibertats democràtiques i l'esfervescència cultural que existien durant la República van ser bruscament interrompudes. S'estroncava així la reconstrucció d'un país que, tot i els seus als i baixos polítics, sindicals i socials, s'anava normalitzant progressivament. I s'entrava en una etapa llarguísima de silenci, caracteritzada per una repressió premeditada, sistemàtica i implacable.

A Manresa, hi ha constància documental de l'afusellament (entre els anys 1939 i 1944) de 30 manresans al camp de la Bota (Barcelona), 13 dels quals eren membres de la CNT. 13 manresans més van morir als camps d'extermini nazis de Mauthausen i Gusen, ja que havien estat capturats pels militars alemanys durant el seu exili a França, tot fugint de la repressió franquista.

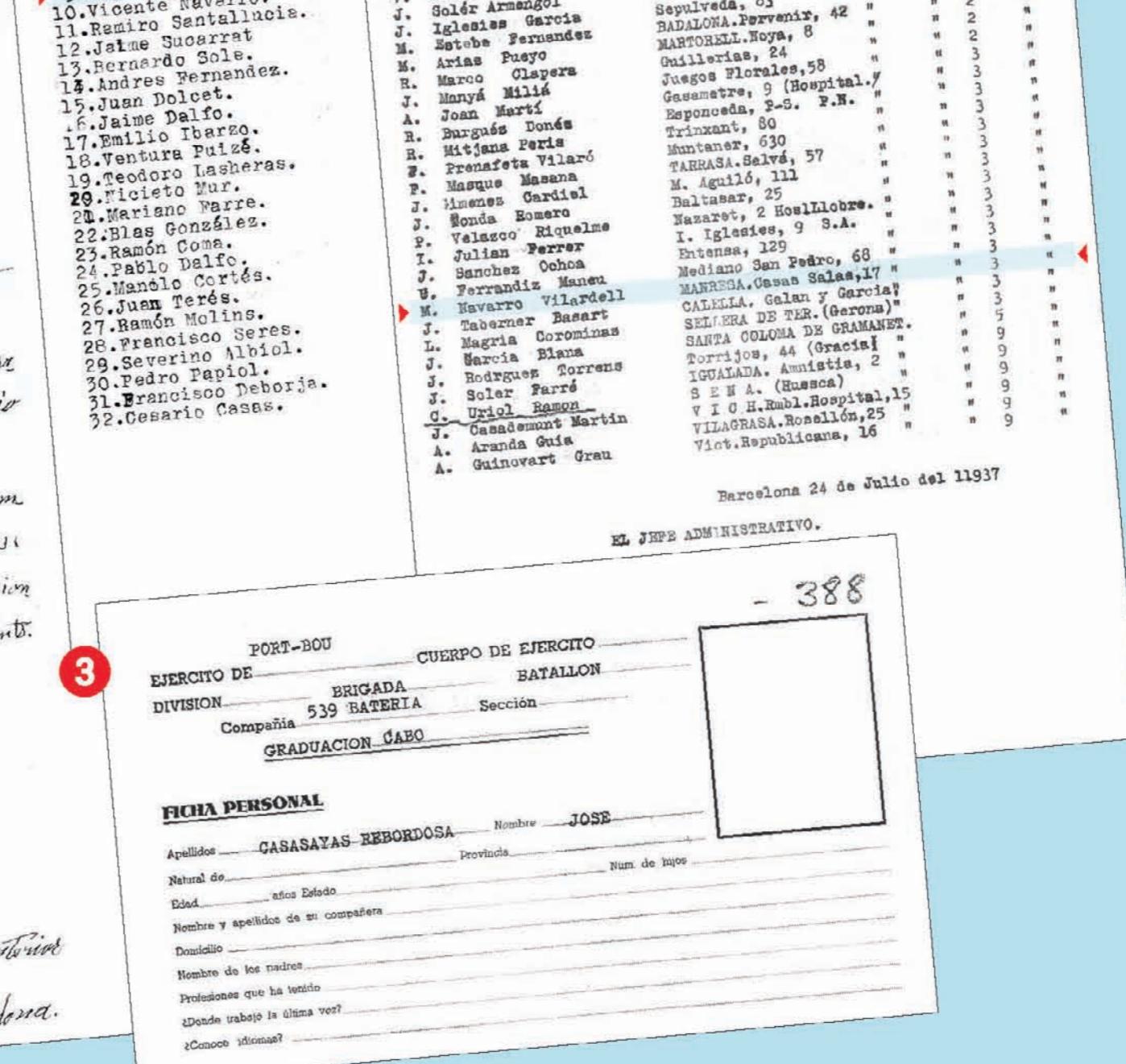
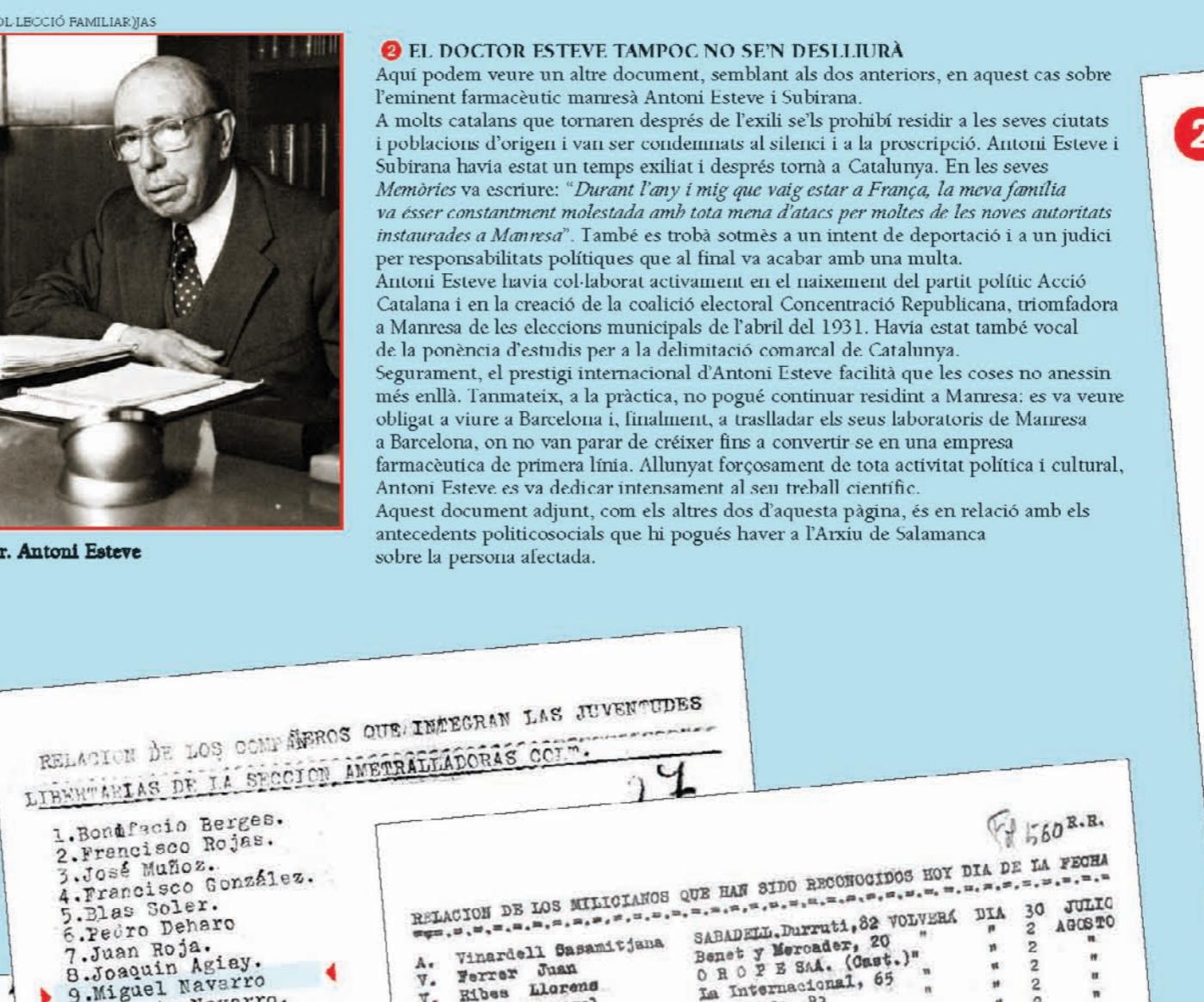
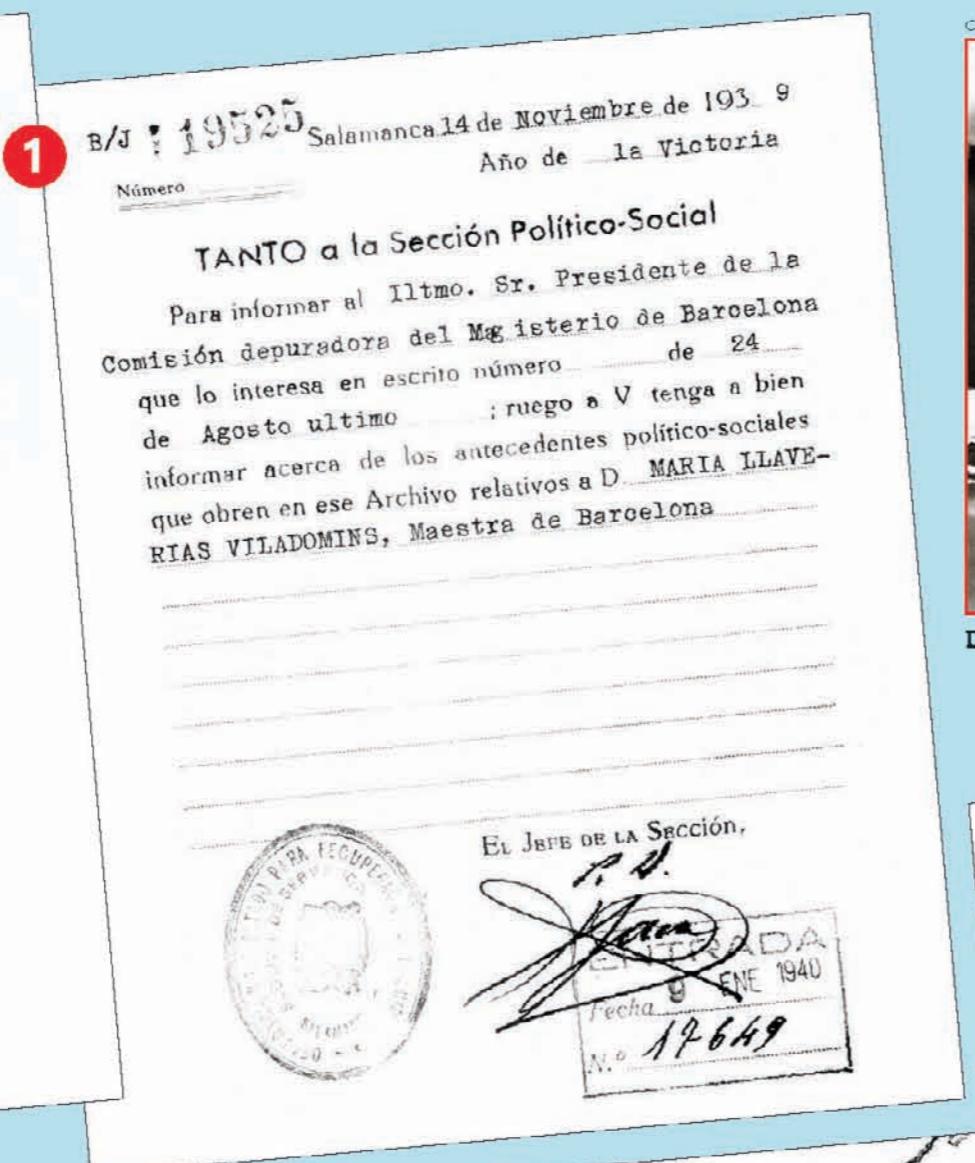
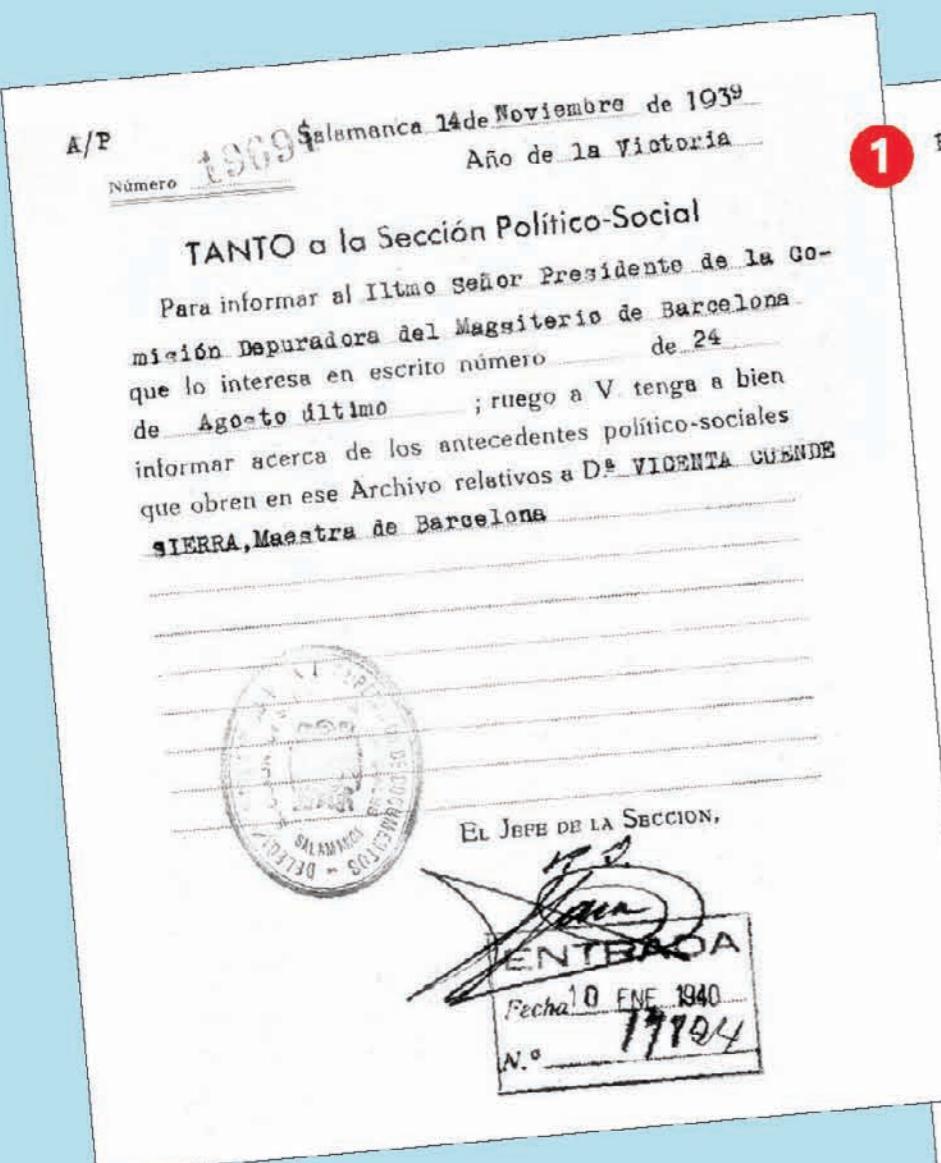
La gran majoria de polítics, intel·lectuals i sindicalistes que havien tingut un cert protagonisme durant la República s'hagueren d'exiliar. És el cas de manresans com Jaume Serra i Húnter i Lluís Prunés –morts durant el franquisme–, i de Francesc Farreras i Duran, que, tot i morir l'any 1985, ja no va poder tornar per raons familiars i de salut. D'altres, com el farmacèutic Antoni Esteve, l'escriptor i regidor de Cultura

Vicenç Prat i l'alcalde Francesc Marçet, van poder tornar uns anys després. Al seu torn, Jacint Carrió i Joaquim Amat-Piniella van ser detinguts a França pels alemanys i deportats al camp d'extermini de Mauthausen.

Com tantes altres persones, tots aquests polítics no van poder triar: van haver de marxar del seu país, ja que sabien que si s'hi quedaven serien detinguts i podrien ser afusellats pel nou règim franquista, com a conseqüència del seu ideari catalanista i d'esquerra.

En la immediata postguerra les presons eren plenes. Això no obstant, els qui en sortien sovint es veien obligats a viure lluny de casa seva. Però tampoc no s'havien acabat els problemes per als qui sortien en llibertat condicional i podien continuar vivint al seu lloc de residència habitual. En definitiva, quedaven condemnats al silenci i marginats de qualsevol activitat pública i/o social.

El silenci forçós, l'exili interior, que van viure tantes i tantes persones durant tot el franquisme, que van veure anorreats tots els seus ideals, va tenir uns efectes devastadors per a la normalització de la cultura catalana i la reconstrucció nacional i social del país. En definitiva, a causa de la guerra i del règim franquista, Catalunya va recular molts anys en els seus projectes d'impuls, de modernització i de culturització.

3 DOCUMENTS DE DOS MANRESANS EXECUTATS PELS FRANQUISTES AL CAMP DE LA BOTA

Entre la documentació trobada a Salamanca cal assenyalar la relativa a la situació militar durant la guerra de dos ciutadans manresans, ambdós militants de la CNT, Josep Casasayas i Rebordosa i Miquel Navarro i Vilardell, que foren executats al camp de la Bota per ordre de les autoritats franquistes.

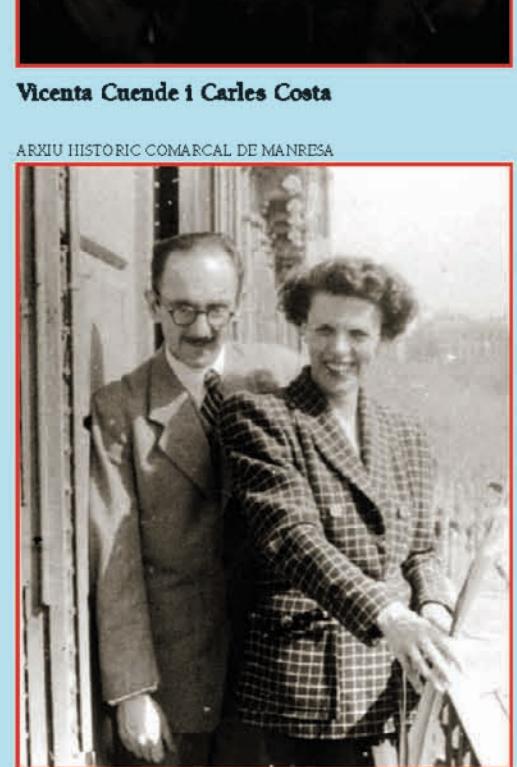
En el cas de Josep Casasayas, s'adjunta la fitxa personal com a membre de l'exèrcit destinat a Portbou i també un escrit seu a la conselleria de Seguretat Interior de la Generalitat, del març del 1937, en què sol·licita ingressar al Cos de Seguretat Interior, secció uniformada.

El nom de Miquel Navarro apareix en dues llistes de milicians. En una apareix com a integrant de la secció de metralladores de les Joventuts Llibertàries.

L'apropiació d'aquestes llistes, fitxes i cartes per part de les autoritats franquistes pot ser que contribuïs al tràgic final d'aquests dos manresans. Miquel Navarro fou executat el 15

Josep Casasayas i Rebordosa

Cartes d'amor segrestades a Salamanca

Un dels episodis més emotius de tota aquesta recerca, i enmig de la fredor de molts dels documents conservats a l'Arxiu de Salamanca, és la troballa d'una cartera amb la documentació personal d'un soldat del Pont de Vilomara. La troballa va ser possible perquè Mercè Iglesias (actualment responsable dels arxius centrals del Jutjat de Tarragona), en una de les nostres estades a Salamanca, ens facilità la referència de la cartera i nosaltres vam poder localitzar els fills del soldat. La cartera conté la cartilla militar, documents oficials i... 7 cartes d'amor que li va escriure la seva promesa.

Jacint Soler Vives fou cridat per anar al front l'any 1937. A partir d'aquí, el Jacint féu tot un periple per la línia de foc fins a anar destinat a la defensa de l'Ebre, on, en retirar-se, va caure prisoner de les tropes franquistes.

Durant els primers mesos de ser al front va rebre les cartes de Roser Duocastella, la seva promesa. Les set cartes trobades expressen els sentiments de la Roser respecte al Jacint i van acompanyades d'uns brodats que la Roser cosia en cadascuna d'aquestes lletres. S'hi poden veure flors, llaços, cors, llàgrimes, vaixells, les inicials conjuntes dels noms de la parella, JR, o bé les de

cadaçun d'ells, JS/RD... i realitzats amb fils de colors ben llampants. La història dels dos enamorats acabà bé perquè, després de passar un any fent treballs penitenciaris al ferrocarril, Jacint Soler pogué retrobar-se amb la Roser, els quals menaren una llarga vida plegats fins al moment de la seva mort, que s'esdevingué amb cinc mesos de diferència.

De vivències com aquesta que aquí reproduim, de persones senzilles, de gent que no sortia als diaris, que no ocupava càrrecs polítics ni sindicals, però que amb el seu dia a dia també escrivien les pàgines de la història, n'hi ha d'altres a l'Arxiu de Salamanca. Ningú no les reclamarà perquè ningú no sap que hi són, igual que els dos fills de la Roser i el Jacint, que no sabien res de l'existència d'aquestes missives escrites pels seus pares fa gairebé setanta anys.

És, doncs, un deure moral fer aflorar uns documents de particulars que aporten petites històries que homes i dones van viure i van patir en aquells foscos anys i que ara reposen en la foscor d'un arxiu, alhora que és lícit preguntar se què hi fan, allà...

1 CARTES RETINGUDES DURANT QUASI 70 ANYS

Les cartes d'amor de Roser Duocastella a Jacint Soler.

2 CRIDA A LLEVES

Aquest document, del juny del 1937, ens mostra la carta que el Consell Municipal de Rocafort i el Pont de Vilomara va enviar a Jacint Soler Vives, de la lleva del 1933, citant-lo a presentar-se a la Caixa de Reclutament per tal d'anar a lluitar al front de guerra.

3 CARNET MILITAR

Reproducció del Carnet Militar de Jacint Soler Vives, on consta el seu enquadrament en el front de guerra formant part de l'Exèrcit de l'Est.

4 "NO HEMOS ENCONTRADO NINGUNA REFERENCIA".

Al cap d'uns dies d'haver aparegut la cartera de Jacint Soler Vives –amb la documentació personal i les cartes d'amor de la seva estimada–, i davant la possibilitat que hi hagués més documentació, es va demanar a l'Arxiu de Salamanca què tenien d'aquest soldat. La resposta del director de l'arxiu va constituir una autèntica sorpresa. No tenien referència de cap document. És a dir, ni tan sols de la cartera ni del seu contingut.

Per tant, aquesta cartera no està inventariada i oficialment no consta que la tinguin. Aquest fet evidencia com n'és, d'urgent, elaborar un inventari minuciós i complet de tota la documentació existent a l'arxiu. Entre altres coses perquè: com es podrà reclamar qualsevol documentació d'aquest tipus, si no se sap si és a l'arxiu?

Aquí reproduim la resposta del director de l'Arxiu de Salamanca.

Proper capítol:
Salvador Servet,
un carter catalanista
represariat pel règim.
Parlarem de la repressió
contra els funcionaris
de Correus, exemplificada
en les represàlies
que va rebre el carter
de l'Oficina de Correus
de Manresa Salvador
Servet

Muy señor/a mí/a:

Le comunico que, consultados nuestros instrumentos de descripción, no hemos encontrado ninguna referencia fichada relativa a JACINTO SOLER VIVES.